

درگاه

اون بش کونده بر نشر اولنور علم و صنعت مجموعه سی

ه کانون نانی ۳۳۹

نومرو : ۲۲

ایده‌چی سنه: دردنجی جلد

قزىل باشلر [۱]

ف. غرمناز

دركاه بكن سندن برى آلمان مستشرقلردن فرانچ باينفهررك شينخ بدرالدين سىماوى به عايد اولان اثرنى توركيه به نقل ونشر ايدييور . باينفهر اترنده مهم بر فعلى (كوجوك آسياده مذهب تشكيلاتى) نه حهراتمن و بوراده شيعهك، بكتاشيك الح. دن بحث ايتكدهدر . بكن نسخه سزدهمى بارجهده غرمنازدر ك قزىل باشلره عايد مقاله سنى موضوع بحث ايتديكندن مذكور مقالې اهميته بناء آتيدده عينا توركيه به نقل ايدييورز . يته باينفهررك ادبيات فاكولته سى مجموعه سنده نشر اولونان آناطولىده اسلاميت وكورپلى زاده محمد فؤاد بكك بومقاله قى تقيد يازمه قى مذكور مجموعه ده انتشار ايدن مقاله ليله . فؤاد بكك احضاريله مشغول اولدقلى بكتاشيك عايد بويوك اثرى مان مان توركيه ده بويوكه اترل فهرستى تشكيل ايدده :

سكو چوك آسياده ، افرادى از ضرور مدن آتيدده قادار يايلاش و خاق طرفدن « قزىل باش » كنديلرى طرفندن ده « علوى » تسميه ايديان اهميتلى بر دين طريقي وارددر . بوطرقت افرادى دينى عقيدده و افكارلارنى ، شيعدى به قادار نفوذ ممكن اوليان برسر و ايهام ايتيدده محافظه ايدده بيلشلدرد . بر طاقى كورد اولان بوجا عاك اكثريتي كدام توركيه قونوشان توركلر تشكيل ايدده . بونلر ديكر سنى مسلمان اولان توركلردن كوروننده آنجى صاچ و صاغال كسيى ايله تفريق اولونورل . باشلرى قاز قازلر و صاغاللارنى كسه بوب سربست قوبى و يررل . فغله اولارق كنديلرىك سنى اولدقلى نه سويلر . قزىل باش ويا علوى اولدقلى اهتادن چكنيلر و مجبور اولونجه ده حضرت محمدك صادق امتدن اولدقلى تامين ايددهدر . سويلر حضرونده عايد قرآن كريم آيتلره دعا ايددهدر . بالخاصه موقع ويا توتلرنى قايتا ايتك تهلكه سنده معروض جاعت رئيسلى ويا زنتكىلر سوزلنده ووضعتلرندده بالخاصه متبصر درلر .

بركون قورولماق ده - سىواس ولايتنده ، ديوركي ايله دارنده آرمه سنده بر كوى - احد افندى اسمنده بر قزىل باش رئيسدن معلومات طويابوردم . علوى اولوب اولادىنى صوردم . خالص قزىل باش اولان مخاطبه كولهرك بكا : « كونه باقار ! » ديه جواب و يردى .

على العاده وقتلر ، قورقولاچى برشى اولمادىنى زمانلر نه آبدست آيلرل ، نه نماز قىلارل . شراب ايجرل واوروج طوتورل . جاملرى بيله يوقدر . اكر حكومتك قورقوسيله يايغه مجبور اولدقلى جاملرى وارسه بيله يارواشى قويازلر ويا بغدادى طولدد و يررل . درنده اوبى سنت اولماشلدرد . كنجلى عسكره آننجه حكومتبه سنت ايديابور . اكثريا بوتون بو ، اسلاميته ضد فعاليله ، كنديلرىك اسلام اولدقلى نه دائر ادعائى ، بكتاشى يز ديهرك تاويه قانقارل .

بكتاشيلر ، بتون عثمانى امپراطور افندده بالخاصه روم ايليدده كشتايددرل . و طبق قزىل باشلر كى

[۱] زودناك آذربايجان : اونجى سوري : جلد ۳ : ص : ۵۱۱-۵۱۲ + ۱۹۰۴ و

وحسين (ر . ع) ايجون آغلارلر واوروج طونارلر . ومفرط شيعيلر كى حضرت على (ر . ع) بى خالترك بر شكل متجسدى وانسان اوله ق طانيرل . فقط اوندن اول جناب حق برحق دورمه لده انسان شكنده ظهور ايتشدى . وقيامت زماننده بيكدن اوشكده كوزوكه بيكدى . اقاينك تمددى ، حقيق ايمانك انتشارينه برمانع تشكيل ايدييوردى . بومانسته قزىل باشلر ، هيچ شهه سزكه كندى دينى كشتايلردن [۱] بر بارجه اولاسى محتال اولان شو نظمى اوقورلر :

يك بر كسونده باسه كوشردى

بر كسونده باسه كوشرسايدى

محمد سى كاهلك ايدى ايمان

حضرت على (ر . ع) به تقدم ايدده بوجسكدن باشايجه سى ابن وكلام الله ، وشفيع المذنبين ، خلاصكار عالم وهى رده حاضر وناظر اولان حضرت عيسى ايدى .

قزىل باشلر ، خريستيانلر كى ، تائيه قانديلر ، خريستيانلر عندنده حضرت عيسى ابن الله اولدقلى كى اونلر ايجون ده حضرت على جناب حقا ارض اوزرندده برشكل متجسدى ايدى . ايجلردن بعضيلرى حضرت محمدى روح القدس تاني ايتديكرنى سويله ديلر . حالوكه برآز دها تعقيب ايديلر لسه قرآنى اوقومل دقلى و حضرت ييغميرى طائيفه قلى اعترافدن چكنيلر .

حضرت سريى والده تاني ايددهدر و برنجلى التسى اوله ق اونك بكارتنه خليل كلهدن بوكا موفى اولدقنه ايمان ايددهدر . اوكا قارشى بويوك بر محبت بسلهدرل وحقنده السيلر اوقورلر .

طبق خريستيانلر كى كى اوج شخبينده برلشن تاك خالقدن صوكرا ، انسانلرله الوهيت آرمه سنده متوسط وظيفه سنى كورنه بش كيشيك موجوديتى طانيرل . بونلر نصيريلر « ييم » نامى و يردكارى خالقاك دنيا و خاقت ايشلرندده معاونى اولان ملكاره بگنرزه ، ملك مقربلر . بلكده آومستاده لايعوت ايتك مؤكلرى اولان Ahoura Mazda به ايشنده يارديم ايدده Ameha Spenta لرله برنشاندن ظهور ايتشلدرد . آومه سا سبنتار فى الحقيقه آلتى دانه درلر ، فقط اونلر مياننده ايتكى اولان Vohou Mano ، بونلر ميانندن طرح ايتك ايجاب ايدده ، چونكه حضرت عيسى ايله جوق مشابهي وازدر ، اونك كى بوده جناب حقندن كناهلرك عقيده تائل اولان برشفاعتجى ، وكلام ورسول الله دى .

بويش على موجوددن باشقه ، قزىل باشلر ، اون ايتكى امامى كه نصيريلر اون ايتكى « قيب » لرته بگنرزه - وقرقه بالغ اولان ديكر بر طاقم اشخاص كه

[۱] فى الحقيقه قزىل باشلر بكا خصوصى برسته دى اولدقلى سويله شلردى . فقط نه آله ايدده بيلم : نوده سنى اوكره نه بيلم .

حضرت على (ر . ع) به خصوصى بر محبت پرورده ايددهدر . حضرت محمد ايتكى سنى آييدايغزلر . و برينك صوك ييغمير اولدقلى كى ديكرينكده صوك خليفه اولدقلى سويلرلر . وشهد اولان اوغلارى حضرت حسن وحسين (ر . ع) ايجون ميرمك ايتك كولرى ماتم واوروج طونارلر . عيني زمانده ديكر خلاى راشدينى مشروع خليفه طانيه قى بو خصوصه سويلرله ائتلاف ايددهدر . آبدست آلازلر ، نماز قيلمازلر واوروج طونازلر : « بز ، ديورلر ، جناب حقه معين وقتلرده عيسى و نمايشكار عبادتله اوكا قارشى وظيفه لر سزدن قورتولديغره ايتانمايز . حضوريه جيتايلدك ايجون اوزون زمان حاضرلئالى . جناب حق بزم دعائره محتاج دكل ، اكس بونى بايورسقه ، بو صيرف كندمن ايجون ، روجزى تصفيه و تقويه ايجوندر . اصل مهم اولان افسال واقوال دكل ، دينده صيبيت وقلبدده صفتودر . بوجهرلردن اسلامك پروتستانلر ديكدر . فقط سويلرله اولان آيريلقلى نه قادار شدتلى اولسده رفض واعتزاله منجر اولماز ، اسلاميك قوبى ورصين وحدق خلدادار اولادن حضرت ييغميرك يارك شيشل خرقه سى بكتاشيلر وبتون مؤمنلرى متساويا كولكسه آليد .

قزىل باشلر كى وضعيته كلنجه هيچده بونلر مقدس دكلدر . مسلمانلر اونلر هيچده قردهش اوله ق طانمازلر . اونلر حقنده مهم و ماضال كى معلوماتلى اولدقلى حالده اونلردن نفرت ايددهدر . اونلر آجيقده طوته قى ممكن اولدقلى قادار مأموريته فلان صه قازلر . و عموميتله سو ، مالهيه هدف اولازلر سده - چونكه هيسى ده مطيع وقتلدر انسانلردر - جوق سفات ايجنده يشارلر . قزىل باشلر آرمه سنده مان يالكن درسمده بعض عاصى قبيله رؤساسى اهميتلى بر موقع صاچيددر .

شو حالده قزىل باشلر اسلام عايله سته داخل دكلدرل ، خصوصى تحريام ، اونلر كى ، سوريه ده كى نصيريلر جوق بگنرزه ، اساسى بوزولش برخريستان مذهبته منسوب اولدقلى ادعاسنده بولنجه سدرق ايتدى . ايرانى مسلمانلردن حضرت على (ر . ع) اسم و افسانه سنى آل هرق برشكر واسطه سى اوله ق قولانديلر . شيعيلر كى ميرمك ايتك اون ايتكى كوفى حضرت حسن

مدایه ظفر نامه صوکر

عصمت پاشایه :

گون آغاردی بر سحر
دومانلی داغ باشنده
گولدی نازی پرلر
طوبراغکده ، طاشکده ...

یتدی مشوم قاراناکی ،
باق ، افقه شفی ووردی ،
باقوش رینه آرتیق
بالار لانه قوردی ..

گوموشلهندی اوقانلی
دهرلر ، چایلر ، ینه ،
عایشه جک نازی نازی
دالیور سینه سینه ..

ینه بولدی گنج جوان
زوسرودلی اوواسنی ،
کام آلدی قاولندن ،
اونودی هر یاسنی ...

گون دوغانجه بر سحر .
دومانلی داغ باشنده :
حک اولوندی بو ظفر
وطنک هر طاشکده ...

شکوفه نزال

بومیانده سلمان فارسیده ذکر ایدرلر - تقدیس
ایدرلر .

قیزیل باشلر شیطانما نازلر - آزالندن برچوقلری
بکا دیدیلرکه خالقک و محفلرلرینک الک قوتلی والک معند
مخاصی بعض دورمرده انسان شکنده کوزوکش ،
متجسزلندن برنی بوتون تجسد الهییه قارشق قویمشدی .
بولهجه یزید ، حضر علی (ر . ع) نك اوگنده
آیاقلا نتمشدی . بولهجه قیامت کوننده حضرت عیسی
ایله مجادله ایچون دجال ظهور ایدم جکدی . نصیرلرکده
عینی اعتقادده اولدقلری معلومدر . اولجه قیزیل باشلرک
ما یخیزم مذهبنه منسوب اولدقلرینه دائر تقرر ایتمش
بر فکرم واردی ، اکثریا وهر صورته بوکا دائر
سؤالر صوردم . واضح برملوته دسترس اولامادیم .
قیزیل باشلر دینی برآیین یابارلر . بو اساس
اعتبارله برآز شکلی ده کیشدریمش بر خریستیان
messe ندن باشقه بر شی دکلدر . آیینده حاضر
بولوغادیم ، فقط یالکیز قیزیل باشلرکده تصدیق ایتد
کاری شهادتله نظرآ سو یلیورم ، آیینی اداره ایدن
امام ، بر موسیق آلتی رفاهتنده حضرت علی ، عیسی ،
موسی و داود (ر . ع) حقلرندکی دعالر اوقور .
حضرت داود چوق مرغوبدر . تورکجه به ترجمه ایدیان
مزامیرندن پارچهلر اوقوندیغنی بکا تأمین ایتدیلر .

امام آئنده ، طبق آوستانک barsom نای خاطرلاتان ،
بر سوکود چوبوغی طوتار . دعالر ایدرک صوبه
باطیریر . بوضو رته تقدیس اولونان صو اولره داغیدیلر .
آیین امتدادنجه حاضرین ، ایلاک خریستیانلرده اولدییی
کچی ، هلتا اعتراف ذنوب ایدرلر .

امام ، مناسبی تقدیرنده ، مختلف جزالر - علی -
الاکثر جزای نقدی شکنده - ترتیب ایدر . اووقت
مولر سوز ، یایلان کنهله آغلامق ایچون ناله
وفر یاده ، یولورلر . مولر تکرار یانجه امام غفور مغفر
اخبار ایدر ، صوکر اکک دیلیمی ایله بر باردق
شراب (ویا بوکا بکنمدر برمایع) آتیر ، کال حشمتله
اونلری تقدیس ایدر واککی شرابه باطیروب کنهله رخی
اعتراف ایدم وغو اولنان حاضرینه داغیدر .
کنهله کارل عفون هیچ اولمازسه موقت برمدت
ایچون مجرومه قلا ییلرلر .

ونه هرکس بلا تفریق عمومی اعتراف ذنوبه
قبول اولونمازدی . طابیدقلرینک حسن شهادتده
بولونما دقلری کسه لر معین بروقت ایچون بوندن خارج
قالیرلر . بوتامایله بر آقوروز ماهیتنده ایدی .

کورد قیزیل باشلرکده یوقاریده خلاصه تعریف
ایتدیکم آیین ائساننده ، بعض مناسکه نظرآ عمومی
اعتراف ذنوبن صوکر بر قویون قربان ایدلرکینی
سویلدیلر . بوتوربانک لوقاسیده امام طرفندن اکک
وشرابه برابر حاضرینه داغیدیلریمش .

برچوق خریستیان بارملرینی قیزیل باشلر محافظه
ایتمشلددر . ارمیلرله عینی بازارد بایرام یابارلر وبر
هفته اوروج طوتارلر . بعضی خریستیان اعززه سنی
تقدیس ایدرلر ، مثلا حضرات ایاس دیدکلری سن -
سه زده اولدییی کچی . برهفتهای بر اوروجدن صوکر

۹ شهادتده تعید ایدرلر .
طلاق عادی جاری دکلدر ، بوده قیزیل باش

طریقتهک خریستیان منشائی حقلنده بر دایلدلر .

دینی تشکیلاتی طبق خریستیان تشکیلاتیدر .
« دده » دیدکلری دینی بر صنف واردکره قولرله
حق آرمسند متروسطدرلر . نهایت ایکی بویوک امامه

واردان منتظام برسلده مراتب واردکره بویکی امام
حضرت علی سلاله سندن کلیر والهی بر قدرتله محاطدرلر .
اوامر الهیهیی تبلیغ ایدرلر ، ونام بر قیزیل باش

بوامرله ایتانغه اونی تمامیه یانغه مجبوردرلر . بوده
مسلمانلرک طابیدقلری بر خریستیان عقیده دینه سیدر .
بواماملردن بری شیخ خویباردر . سیواسک

ه ه کیلوم تروقادار شالشرقیسند و توفات چایی کنارند
بر اوچوروم محاکمه کائ ، اولدجه خراب بر تکیده
باشار . طفل علی نك اونی زیارت کلدیکینی حکایه ایدرلر .

ایمانلرک آله دوشونجه اونی برفزون ایچنه آتدیلر .
یدی کون دهشتلی بر آتش اونی یاقدی ، فرونک
قاپانی آتیدییی زمان علی اوسون ، کولرک آئنده

برجه لاهلرک مان جو بوق اوسون مساب صاعلا دی .
شیخ خویباری عثمانی حکومتی بر مسلمان شیخی اولارق
طایر و آئنده فرمانی وارددر . فقط کندیسته اولجه
ویریان تحصیصاتی قطع ایتمشلدیلر .

قیزیل باشلر اکثریا خویبار تکیه سنی زیارت
کیدرلر . بوندن صوکر اهمیتله تقدیس ایتدکلری
تکیه لرک سو ییجی بیرسلطانی ، یالاقچی ، حاجی بکتاش
اولدییی سویلدیلر .

بوصوکنجیجی ، بر قاج جهندن ، طریقهک مسلمان
باباسیدر .

قیزیل باشاق خریستیاناق ، مسلماناق وحی
مازده یزمدن اقتباسلردن باشقه کوچوک آسیانک اسکی
دینی اولان پادین لکندن ده اهمیتلی بقاییه مالکدر .

بوموضوع اطرافنده بجی اوزون اوزادی به تفصیل
ایدم ییلردم . فقط بر چوق باغانیزم ایزلری قیزیل
باشلرک قومشورلی اولان خریستیانلر و مسلمانلر دده

موجود اولدییندن الک بارز بر قاج تانه سنی ایرادایله
اکتفا ایدم جکم . بومیانده ، یوکسکلرده تک باشند
بولنان بعضی آغاچلره دینی بر سر بو طیتده بولغلی ،

اونلری کسمه ملری ، الک آغیر قلاکتلی دعوت
ایدر قورقوسیه دوقوناملرینی ذکر ایدم . اونلره
آداق اوله رق رنکارنک پایاورلر آصاارلر ، زمان

زمان قویون ویا پیلیچ قوربان ایدرلر . قیزیل باشلر
کونش ، آی ویکارلره قارشق عبادت ایدرلر .
صوک ایکی عبادت قدیم آله آناهیتانی خاطرلاتیر .

بوالهه ، طبق آرتهمیزله آفرودیت ویا آشتارته ایله
تایتک اولدییی کچی آی و برکتلی صویک مجیجی
ایدی . اوله دوشونوبورم قیزیل باش دینی ایجه

وضوحله آکلاشلدییی زمان قومانه دکی ایکی معبدک
دلالت ایتدیکینی آسیانک بوقسمنده بویوک بر موقع
اشغال ایدم اسکی بر دینک چوق بارز و چوق اهمیتلی
ایزلری کشف اولونه جقدر .

هان هرکس قیزیل باشلری ، آناهیتا عبادتکر -
لرینک کنه بکزه یی کچه ضیافت وسفاهتله اتمام
ایدرلر . دوست بکر پاشا توفاد متصرفینک بر کون

بکا ، بر سورو قیزیل باش جلب ایدوب اونلری بوطاله
دائر استجواب ایتدیکینی وهپسنگ کندی حقلنده
دوران ایدم بوشابه نك دوغانلنی تصدیق ایتدکلرینی

سویلدی . بواعترا نلرینک حقیقی تصدیق دن زیاده
دایان قورقوسیه اولوب اولادییی صوردم . کولدی ،
بنده اولسکی کچی مترو د قالدیم .

بوتون بولر خلاصه ایدیلریمه ، قیزیل باشلرک
چوق یاقین مشایخی اولان نصیرلر کچی ، خریستیانلرک
بر شهبه سندن آیریلوب حضرت علی افسانه ومذهبنی

قبول ایتدکلری ظاهره جیقار . خریستیانلره قارشق
مسامحه کاردرلر . بالذات نتایجی کوردیکم کچی اونلره
قارشق اعتقاد بسلرل وحسن قبول کوسترلر . بی قبول
ایتدکلری زمان ارانه ایتدکلری خصوصی صمیمیت

حقلنده دوران ایدم چیرکینلرک تصحیح ایتدی .
قادیلری ارمیلر حضورنده چیرملری اورعزلر ،
واولردن اولنیرلرکن صاغدیجی لهرق حقیقی برقرابت

کوستریرلر . قارس جوارند بر وایی کوی واکه ،
روسیه طرفندن صوک حربه (۱۲۹۳) الحاق اولونجه
خانی طرفندن نفوسه یاریم خریستیان اوله رق قید

«ملکیت ادبیه، حقنده فکر لر»

«لوزان» ده تورک صاحبی عقد ایچون طویلانان مرخصلر مه «ملکیت ادبیه» بی قبول اینه تکلیف اولوندی . آژانس لر بونک قبول ایدیلدیکنی خبر ویردیلر . بو خبرک تحقیقه ملکیتلرک فکریات و صنعت عالمی ایچون نه نتیجه لر ویره جکنی آکلایق چوق لوزملو برشیدی .

آقرمدن کان بر تفراندن اوکره ندک که معارف وکالتی تألیف و ترجمه هیئت ده بو ماده حقنده هیئت مرخصه مه برخطره کوندرمشدر . استانبولده موجود بولونان صنعت و فکر عالمه منسوب ذواته بالذات طشرده بولونانلر ده مکتوبه بو خصوصده فکر لر بی صورتی . شیمدی به قادیار فکر لر بی بیلدیره نلری نشر ایدیلور . دیگر لر بی ده کلچک لسخه مزده نشر ایده جکر :

رشار نوری بک

ملکیت ادبیه ایچون فکر لر بی صورتی زمان بزه هینا شونلری سوله دی :

— بزداها اوزون مدت آوروپا اثر لر نه محتاجر . ترجمه بزه برر طو تاجدر . ملکیت ادبیه بی قبول ملکیتلرک ترقیات فکر یه سی ایچون بونک بر ضرر در . اگر بوماده قبول اولونور سه تألیف دیبه آدابه اثر لر قارشینده قالاچیز . ذاتاً بونی بدرجه قادیار بایوردی . فقط بوساخته کارلقی دها زیاده توسع ایده جکر . عینی زمانده آوروپا ایچون ده بر ضرر اولان بو مسئله نک بزم ایچون دها بونک بر ضرر اولدینی تکرار سولیم ...

خلیل نهاد بک

خیال نهاد بک تورکجه هزارلردن باشقه فرانسه زجه دن مترجم اثر لره معروفدر ، بالخاصه آلفونس دودمنک دم کیرمندن مکتوبلر ، کوچوک آفندی ، تاراسقوتلی تارارمن کی مطبوعلرندن ماعدا غیر مطبوع دیگر بعضی اثر لر بی تورکجه یه نقل ایتشد . بناء علیه صلاحیتنه بناء بو خصوصده فکر لر بی صورتی زمان بزه :

— هیچ شبهه یوق که بویه برقرار بزم ایچون ضرر لیدر ، دیبه جواب ویردی .

بزونکی اهم مسئله دیبه قبول ایتلی بزه . چونکه بز غرب عرفانه محتاجر . بلکه بو صورته تألیف اثر لر رغبت آرتار دیبه دوشونه بیلیر سه کده ، حتی بعضی بزم لهنزه اوله رق بولدیغ نقطه لر وارسه ده یه عمومیت اعتبارله بونی کندیمزه ضرر لی بولورم . هم عینی زمانده فرانسلر ایچون ده ...

ولید ابوالضیا بک

سوالزمه ابوالضیا زاده ولید بک شو جوانی ویردی : — حق تألیف ایچون صورتی بکنز سوال یعنی ترجمه ایدیلان بر آئردن مؤلفک تألیف حقنی ایستهمی دکل ؟ ... طبعی بو شکل بزم ایچون ضرر لیدر .

واقعا بونکون ترجمه ایده میورز . کتاب باصه میورز . چونکه اورتده مادی و معنوی بعض اسباب وار .

لیلکار

بو آفشام کیچلر نه قادیار سرین کیچیه بی حسرتله بکده یور زمان ، اوستنده ایسکدن لیلکار اوچان بیاض پرده لری ایندیر یورک !

ماصه مده دوشونن اسکی لامبایی باقاییک ، اودامز قارا کانی دورسون ، کیچه نک افتدن یکه لن آبی کوردم پرده مز اوستنه دورسون .

پرده مز اوستنده اوچان لیلکار شدی آبی دورنجه یابنجی اوزاق ، ماوی بر ایلیدن قاناد چیر یارق بکن لیلکاره بکزه یه جکر .

او زمان اونوتوب عشق ، هوسی نشته یله چار یازکن یورغون قایز کوسمزدن قویان بوجوشقون سسی قاناد سسلر نه بکزه ته جکر .

علی ممتاز

اولوغاری طلب اولوندی فقط بواقب اداره قبول اولونمادی . شیطان هونه سی تانی ایتدکری مسلمانلردن خوشلا نمازلر . اولرله الفت و قومشوق کندیلر نه بر کفر کی کوز و کور .

و آره لرنده ، عسکر لکدن دونه نله دینی مراسمه اشتراک ایده بیلک ایچون بر تصفیه راسمه سی بکیرمه مجبور اولورلر .

قیزیل باشلرک عمومی نفوس بر میلیونی متجاوز اولالیدر . مان بوتون غرب کوردلری و درسده کلرله ملاطبه سناغاک اکثریتی و تران قضاسی و ارزنجان سنجانی ، کینی قضاسی و زارا قضاسی و سیواسک دیگر بعضی لرلی قیزیل باشدر . بتلیس ولایتده وارطو قضاسنده ۲۰۰۰ دن فضله درلر و العزیز ولایتک بونک بر قسم تورکری قیزیل باشدر . بومذهبه منسوب بونک بر قسم تورکار بایورت قضاسنده ، سیواس ولایتک مان طرفنده بالخاصه دیوریک ، طونوز ، ییلدیز ایللی ، حافیک ، ذیله مجید آوزی و حاجی کوی ده بولورلر . بن بوولایتده جمعا ۳۶۵۰۰۰ ادر ویده ۱۰۷۰۰۰ مهوره .

المن بزه ۳۰۰۰۰۰ قیزیل باش اولدینی حسابلیورم . صامسون حوالیسنده ، آقرمه ولایتله مجاور برطاقم منطقه لره ده موجود اولدقلر نه معلومات وار . بکده قولای اوله رق اوکره نه دیکم قیزیل باشلره هاند بوموئلومات هنوز چوق یاریمدر . فقط بو جالب دقت مذهبه قارش عمومی بر فکر ویرمه یارایاجندن ماعدا استنبالده بایله حق تحریاتی چوق قولایلاشدیرمه جتی طن ایدرم .

کوسبلی زاده محمد فواد بک

استانبول دارالفنونی تورک ادبیاتی مدرسی محمد فواد بک درسیولک «شرق مسئله سی» نی کوستاو لوبونک «روح الاقوام» نی تورکجه یه نقل ایتشد .